

☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞

Методи, повишаващи познавателната активност на обучаваните. Програмно обучение. Програмирано обучение. Проблемно обучение. Алгоритмизация

Доц. д-р Здравка Радионова, дм
Факултет "Обществено здраве",
Медицински университет – Плевен

Методи, повишаващи познавателната активност (Нетрадиционни методи)

- Нетрадиционните учебни методи активират познавателната и професионалната активност на студентите.
- Създават възможности за самообучение, самоконтрол и саморегулация на обучението.
- Подходящи са за обучение на възрастни.
- Нетрадиционните дидактически технологии се наричат иновационни.

Характеристики на активизиращите методи на обучение

- Преобладава ученето над преподаването
- Високо ниво на самостоятелност и съзнателност
- Насочени са повече към мисленето и по-малко към паметта
- Повишават емоционалния тонус
- Преодолява се хипердидактизма в обучението
- Подпомагат формиране на личностни качества
- Скъсяват периода за професионална адаптация

Видове нетрадиционни методи на обучение

1. **Програмно обучение** – обучение по индивидуална учебна програма за целия курс на обучение. Най-често в по-кратки срокове, по-интензивно. Предназначено за хора с по-големи възможности
2. **Програмирано обучение** – започва 1954 г. Свързва се с появата на кибернетиката и електрониката. Метод на обучение без участието на преподавател, напълно индивидуален. Почива на следните **принципи**:
  - Съзнателност и активност
  - Системност и последователност
  - На индивидуален подход

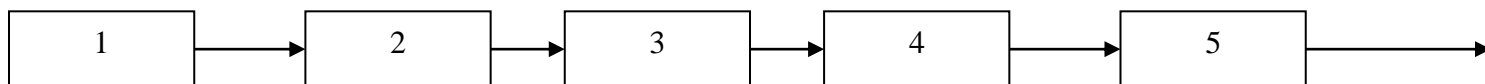
Същност - разпределение на учебното съдържание на малки дози (порции, “стъпки”, “кадри”). Накрая е зададен въпрос! Ако се отговори вярно, се отваря следваща порция/прозорец.

Съществуват 2 вида програми:

А) Линейна програма – *Скинър*

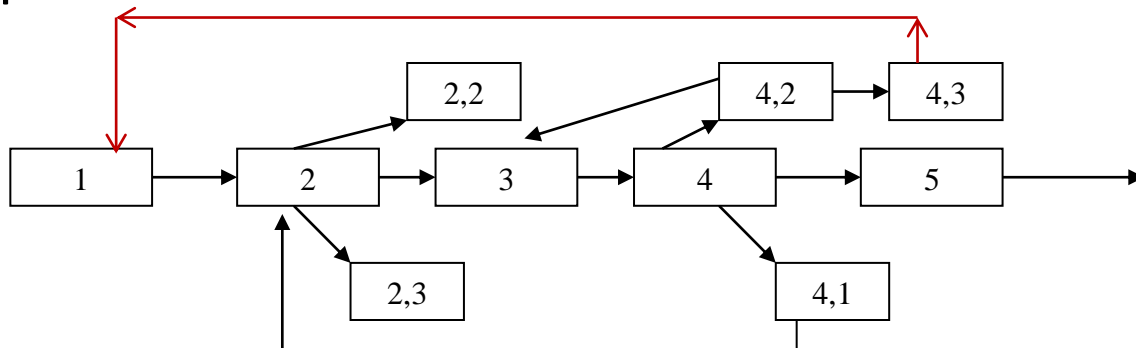
- Всяка “доза”, “порция” материал завършва с въпрос
- Съществува само един верен отговор, който обучаваният трябва да намери
- При затруднение се подпомага, или му се дава верният отговор (обяснява се защо той е верен)
- Изключва грешките
- Осигурява удовлетворение
- Смята се, че този начин на обучение е с голям ефект, защото студентите научават всички важни неща
- Всички обучавани минават едно и също учебно съдържание, в един и същ обем, в един и същ ред, само времето за усвояване на информацията е различно

Б) Разклонена програма – Краудър

- Всяка “доза”, “порция” материал завършва с въпрос, на който са дадени няколко възможности за отговор
- Ако се избере верният отговор, се поднася следващата порция нова информация
- При грешка – отклонение и автоматично се връща предишната информация, обяснява се характерът на грешката и се извършва повторна проверка. Обучаваният може да се връща към старо учебно съдържание. Това е техника на учене, техника за организиране на учебния материал

В) Алгоритъм – *Ланда*

технология, подвид на програмираното обучение

- Система от строг ред на извършване на действията (умствени и/ или манипулации), стъпка по стъпка, без право на разместване на стъпките, които водят всички обучавани до успешно постигане на целта
- Представлява пълно предписание за точното изпълнение на дадена задача
- Алгоритми се изработват задължително за справяне в спешни и неотложни състояния

Адаптивно програмиране

- Обучаващата машина сама променя нивото на трудност в зависимост от начина на справяне със задачите – при компютърните игри

Смесено програмиране

- Комбинация от линейно и разклонено

Предимства и недостатъци на програмираното обучение

■ Предимства

- Отсява важното от маловажното
- Осигурява постоянна обратна връзка
- Индивидуализация на обучението
- Прилагане на нетрадиционни, по-ефективни технологии на обучение

■ Недостатъци

- ограничено общуване между обучавани и обучаващи – намалява възпитателното и формиращо действие на учебния процес

Проблемно обучение

- Проблем – гръцки – задача, въпрос, затруднение
- **Същност:** поставяне на обучавания в състояние на интелектуално затруднение и принудата да търси нови методи, средства, информация
- Атакува емоционалната сфера, развива професионалното творческо мислене
- Може да бъде на фона на традиционното обучение или самостоятелно

Проблемното обучение изгражда

- Умения за решаване на проблеми, клинично мислене, творческо мислене
- Съобразителност и подвижност
- Вниманиe, памет, емоционален ефект
- Носи удовлетворение от резултатите
- Волеви качества, постоянство (за преследване на поставените цели)
- Повишена активност, мотивация, съзнателност
- Трайни знания

Други активизиращи методи

- **Ситуационен метод** - теоретичното обучение максимално се доближава до практиката. Изгражда умения за справяне в критични или сложни ситуации
- **Игров метод** – ролева игра. Да се възпроизведат реални диалози, роли: взаимоотношения преподавател – студенти, медицинска сестра – пациент, съобщаване на лоши новини и т.н.
- **Драматизация** – като ролева игра, драматизация, проблемна ситуация. Психодрамата се използва като терапевтично средство при психически проблеми

Решаване на учебни задачи - биват диагностични, лечебни. На всяка учебна задача трябва да бъде изготвен еталон на верния отговор. По степен на трудност учебните задачи биват типови и ситуационни (проблемни).

Типовите учебни задачи изграждат дидактическите тестове от III-то ниво, а **ситуационните** – от IV-то ниво (познавателно равнище). Типовите и ситуационните учебни задачи могат да се използват като средство на обучение, а така също и за контрол и оценка на знанията

- **Решаване на казуси** – проблем с характеристика на уникалост . Използва се за формиране на професионална интуиция. Казусът описва реална ситуация. Учене най-близо до действителността. Възможно е да няма едно правилно решение
- **Дистанционно обучение** – в медицината ограничено използване